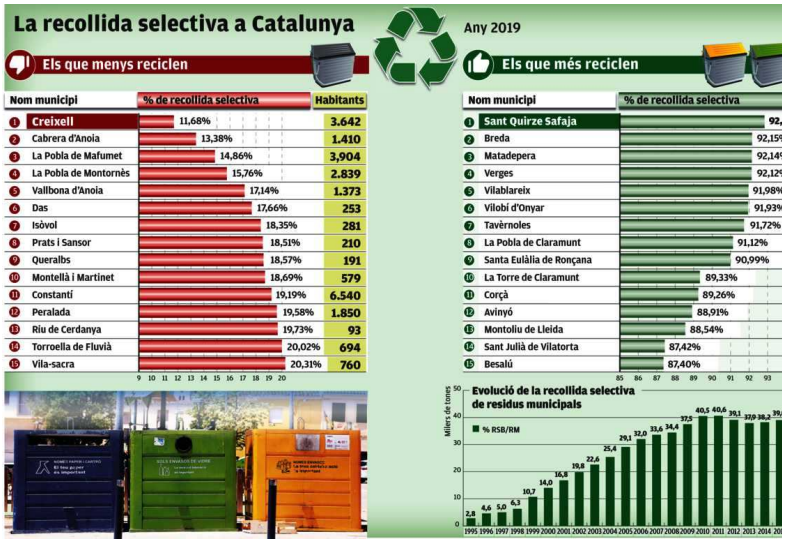
EL PUNT AVUI+

MEDI AMBIENT BARCELONA -
28 setembre 2020 2.00 h

Deures a mig fer en reciclatge

- Un 41% de municipis catalans compleixen, a hores d'ara, la directriu europea que obligarà a separar el 50% de la brossa quan acabi l'any
- La crisi del coronavirus retarda la implantació del sistema porta a porta a 90 poblacions

Recollida selectiva a Catalunya (2019) ***EL PUNT AVUI.***

FRANCESC ESPIGA - BARCELONA

És com allò del got mig ple o mig buit. Per als qui ho vulguin veure pel cantó positiu, les dades globals de recollida selectiva a Catalunya corresponents a l'any 2019 confirmen la

El de Sant Quirze Safaja és un nou model d'èxit en la gestió de residus

tendència alcista dels últims anys d'aquesta pràctica, amb un increment global de tres punts respecte de l'any precedent. Per destacar el valor de les xifres, ara es reciclen el 44,8% de residus que es generen al país. Mai abans, mai, s'havia arribat a aquest indicador. També, però, hi ha una manera menys complaent de veure les coses. A partir de l'any vinent, i per directiva europea, tots els municipis catalans, tots, hauran de separar i tractar adequadament el 50% de les seves deixalles. I, a data d'avui, només un 41,2% ho fan. En això també s'ha avançat, d'acord, ja que l'any passat la dada era encara menor –un 31,15%–, però a hores d'ara el món local ja està en període de descompte. A partir del 2021, un cop expiri la moratòria aprovada el 2008, les autoritats comunitàries començaran a revisar qui ha fet els deures i qui no. I qui no compleixi ja sap que s'exposa a sancions que potser no seran immediates, però que acabaran caient sí o sí.

Qui no compleixi haurà d'afrontar les multes i una fiscalitat a l'alça

El procediment de tutela no serà ni àgil ni immediat. Caldrà tenir, d'entrada, les dades tancades d'aquest exercici, enviar-les a les autoritats comunitàries i que aquestes, després, les comprovin. Les possibles infraccions, a més, s'aniran declinant d'administració en administració fins arribar als ajuntaments afectats, el que fa que tot plegat sigui un gran laberint administratiu que, a la pràctica, donarà una mica de temps de coll extra a aquells que tinguin la situació per endreçar. I no són precisament pocs. Sobre un conjunt de 947 municipis, actualment 391 ja tenen un índex

de recollida selectiva del 50% o més. A tots ells se n'hi poden afegir 119 més que estan per sobre del 45% i, per tant, no haurien de tenir gaires problemes per superar el tall. La resta hauran de serrar les dents, sabent que hi ha casos, però, que ho tenen més que complicat. Per exemple el de Creixell, la població del Tarragonès que torna a estar a la cua del rànquing català, amb un percentatge de l'11,68%. Una situació que il·lustra una realitat, la d'un segment de corporacions locals que per voluntat política, o necessitat pressupostària, han canalitzat recursos cap a altres àrees de gestió, un cop el tractament de les deixalles va deixar de ser un problema essencialment sanitari.

En aquest context, el director de l'Agència de Residus de Catalunya, Josep Maria Tost, espera que la pressió, o l'amenaça, de les multes faci reorientar prioritats. A això caldrà sumar-hi, a més, el fet que cada any s'encareix 5 euros per tona el cànon que es cobra a les corporacions per tractar els residus que no se separen. Aquest 2020 ja està en 53 euros la tona. I això per a alguns consistoris ja comença a ser una llosa econòmica a l'hora de quadrar els seus comptes.

Davant la perspectiva, doncs, que els percentatges han de continuar escalant, la pregunta és: i com fer-ho? Doncs un exemple a seguir és el de Sant Quirze de Safaja, que el 2018 tractava només el 49,6% de la seva brossa i que avui dia lidera la classificació del país amb un 92,87%. El salt, per tant, ha estat exponencial i s'explica, essencialment, perquè enmig d'aquest lapse temporal el municipi del Moianès ha introduït un sistema de recollida porta a porta. Amb aquest s'elimina el tradicional contenidor i les deixalles

es passen a buscar a casa, en cubells que es deixen a l'entrada, ja separades per fracció i dia. En el cas que ens ocupa, per exemple, els dimarts toca treure l'orgànica, el vidre i els bolquers. Pel responsable de l'Agència de Residus de Catalunya, aquesta formula, que ja la fan servir 210 ens locals catalans, ha estat una de les claus de volta que han fet que el reciclatge hagi entrat en un nou cicle de repunt "després d'anys d'un cert estancament". De fet, el porta a porta és l'estratègia que es considera més fiable per aconseguir, també, fer un salt d'escala als grans entorns urbans, començant per Barcelona, on ens movem en dígits de l'entorn del 38,62%. A algú li sonarà baix encara, per descomptat, però al cap i casal també ja s'ha començat a detectar un increment en els índexs de recollida selectiva des que el porta a porta s'ha introduït, com a prova pilot, en alguns barris. Més costerut és el trajecte que li queda per fer, encara, a la segona urbs en volum poblacional del Principat com és l'Hospitalet de Llobregat (25,27%), mentre que de la resta de capitals a Tarragona també té encara camí per anar fent (32,24%). A Girona i Lleida, per contra, ja han aconseguit l'aprovat, amb un 50,91% i un 57,73%, respectivament. Si la lupa la posem, per contra, en l'àmbit comarcal, aquí els pols oposats els exemplifiquen el Berguedà (68,82%) i la Cerdanya (26,01%).

A banda d'impulsar i promoure polítiques dites *de prevenció*, com puguin ser utilitzar envasos o gots reutilitzables en grans esdeveniments populars per evitar la generació de més residus, la fiscalitat és un dels altres grans àmbits que pot ajudar a empènyer la recollida selectiva. I, en això, la tecnologia és una aliada, ja que al mercat ja hi

ha contenidors o cubells de brossa dits *intel·ligents*, ja que estan dotats amb un xip que permet identificar l'usuari que separa més, i sobretot millor, les seves deixalles. I, a partir d'aquest concepte, són diversos els ajuntaments del país que ja s'estan plantejant oferir bonificacions, en taxes locals com podria ser la d'escombraries, a aquell que demostri ser més pulcre i complidor. Una tesi, doncs, que en lloc de dissuadir o penalitzar, que és el que fa la multa, vol incentivar per la via de l'estímul econòmic. A Vilablareix ja ho fan així, i des del 2018 tenen establert un sistema de trams. Així, i com a barem orientatiu, qui treu la matèria orgànica 1,5 per setmana de mitjana a l'any, el rebut de la taxa de residus li surt a uns 50 euros. Qui no ho fa mai, en canvi, li puja fins als 150.

Independentment de les estratègies que apliqui cada municipi, Tost subratlla la necessitat que, per arribar als estàndards que demana Europa, cal un increment substancial i generalitzat dels índexs de reciclatge de matèria orgànica. I és que la brossa que va al contenidor marró, entre d'altres el menjar, representa fins al 40% del total de residus que es generen, per exemple, en una llar. I si mirem, per contra, les estadístiques, s'observa que aquesta fracció representa poc més del 10% respecte del total de les deixalles que es tracten a Catalunya, amb l'afegit que aquest percentatge ha pujat més aviat poc en els darrers anys.

En tot plegat, però, hi ha un element sobrevingut, com és efectivament la crisi del coronavirus, que no només ha alterat estratègies i dinàmiques de funcionament, sinó que també impactarà sobre el balanç del 2021. Per

començar ja hi ha 90 municipis del país que estaven a punt d'implantar un sistema porta a porta i que han decidit posposar-ho ja que, ara mateix, les prioritats són unes altres. Però és que, a més, tant el confinament com la frenada de l'activitat econòmica i la baixada del turisme provocaran que es generin menys residus, sobretot en aquelles poblacions o àrees amb més dependència respecte del sector terciari. I una de les fraccions on més es notarà aquesta alteració és el vidre, en què és crucial el reciclatge que fan els negocis de la restauració. I avui dia, aquests estan com estan. Com tants d'altres, de fet.

LES XIFRES

1,8

tones de residus es van reciclar l'any passat, un 44,8% de les deixalles totals que es van generar a Catalunya.

Sense uns bons indicadors de recollida de matèria orgànica, no arribarem als objectius d'Europa

Josep Maria Tost

DIRECTOR DE L'AGÈNCIA DE RESIDUS

La Val d'Aran és qui més residus genera a l'any

Durant el 2019, a Catalunya es van generar quatre mil tones de deixalles, el que suposa 526 quilos per habitant a l'any. Això, però, és una mitjana susceptible de variar, i molt, a partir de criteris per exemple territorials. I és que a la Val d'Aran la xifra és substancialment més alta (854 quilos) fins al punt que és la comarca del país que produeix més residus, seguida de l'Alt Empordà (815). A l'altre extrem de la llista hi ha la Terra Alta (300 quilos) o les Garrigues (386,85. Des de la Generalitat s'explica que si es fa l'exercici d'encreuar aquestes dades amb els grans indicadors econòmics de Catalunya –com pot ser el PIB i la seva variació interanual– s'aprecia que l'evolució en la producció de residus està per sota dels índexs de creixement de l'economia i, per tant, s'està trencant aquell dogma històric que apuntava que en èpoques d'aparent bonança es genera més brossa. Pel que fa a l'impacte mediambiental que suposen les 1,8 tones que es van reciclar l'any passat, equivalen al CO2 que produeixen 564.000 vehicles durant un any recorrent una distància de 10.000 quilòmetres.